

Головко Микола Васильович,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник
відділу біологічної, хімічної та фізичної освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

ПРОБЛЕМА АВТЕНТИЧНОСТІ В ДОСЛІДЖЕННІ ІСТОРІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ МЕТОДИЧНОЇ ДУМКИ З ФІЗИКИ

Одним із актуальних напрямів досліджень історії вітчизняної методики навчання фізики є вивчення автентичних закономірностей розвитку методичної думки з фізики в Україні та її ролі в обґрунтуванні науково-методичних засад функціонування фізичної освіти, прогнозування на основі отриманих результатів тенденцій та напрямів подальшого розвитку методичної науки та подолання суперечностей, що виникають на сучасному етапі.

Роглядаючи питання автентичності вітчизняної методики навчання фізики, ми виходимо з тлумачення цього поняття у словнику української мови: «Автентичний (справжній, дійсний) — такий, що походить із першоджерела» (1970 р.) [2, с. 10].

Основу методології теоретичної аргументації феномену автентичної української педагогіки (а відтак і методики навчання фізики як педагогічної науки), на думку О. Сухомлинської, становлять знання про аксеологічну ієрархію мети, завдань, змісту, методів, форм і засобів навчання у контексті соціокультурних домінантів та вітчизняних педагогічних й освітніх традицій. Як наголошує дослідниця, «українська педагогіка», а також «національна освіта» та «національна школа» є «реальним матеріальним об'єктом та феноменом, відображеними у змісті освіти та формах залучення до нього» [4, с. 6-7].

Як зазначає М. Стельмахович, «відродження автентичної педагогіки на Україні стало насущною потребою нашого часу» [3, с. 4]. На думку дослідника, це дозволить усунути штучно продукovanі у періоди суспільних деформацій суперечності між досягненнями

надбань педагогічного досвіду та недостатнім його використанням у теорії і практиці.

За О. Вишневським відродження автентичності в педагогіці розглядається як відновлення органічного зв'язку сучасної педагогіки з національною педагогічною традицією, що збереглася в умовах руйнівних соціокультурних впливів. Основними критеріями автентичності педагогічної спадщини дослідник виокремлює її відповідність соціальному замовленню та перспективам розвитку, традиційним ідеалам та цінностям, орієнтація на національні пріоритети. До того ж, виявлення автентичності у педагогіці — це не просто відмова від нав'язаних ззовні принципів (таких як авторитаризм та колективізм), а й перегляд і її власних засад [1, с.3-7].

Таким чином, становлення та розвиток вітчизняної теорії і методики навчання фізики доцільно розглядати у контексті соціокультурних чинників, що зумовлюють її автентичні особливості, зокрема: роль вітчизняних закладів освіти Доби Відродження як перших в Європі східних осередків просвітництва; запровадження навчання фізики українською мовою в закладах середньої та вищої освіти; становлення української науково-методичної фізичної термінології та її реалізація в підручниках в імперську добу; формування змісту навчання фізики, орієнтованого на потреби української школи в добу УНР; розроблення методичних систем навчання фізики відповідно до специфічної структури культурної та науково-освітньої системи України у радянську добу. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Вишневський О. На ниві відродження української педагогіки. Наукові прагнення і здобутки автора на тлі прожитих літ. Дрогобич : Видавець С. Сурма, 2011. 80 с.
2. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1970. Т. 1. 799 с.
3. Стельмахович М. Г. Українська народна педагогіка. Київ : ІЗМН, 1997. 232 с.
4. Сухомлинська О.В. Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем. Київ : А.П.Н., 2003. 68 с.